

UNIwersytet Śląski w Katowicach
Wydział Prawa i Administracji

Anna Bicz-Kordonets

**Skuteczność i wykonalność angielskich orzeczeń
zabezpieczających w sprawach cywilnych i handlowych**

Autoreferat pracy doktorskiej

Promotor: **dr hab. Andrzej Torbus, prof. UŚ**

Recenzenci: **prof. dr hab. Karol Weitz**
dr hab. Marcin Walasik, prof. UAM

Katowice 2020

Spis treści

1. Wybór tematu pracy.....	2
2. Cele badawcze pracy.....	4
3. Metoda badawcza.....	5
4. Struktura pracy.....	6
5. Teza pracy.....	9
6. Wnioski.....	10

1. Wybór tematu pracy

Przedmiotem pracy jest skuteczność i wykonalność w Polsce angielskich orzeczeń zabezpieczających *freezing injunction* w sprawach cywilnych i gospodarczych. W pracy poddano ogólnej analizie stosowane w angielskiej praktyce sądowej środki zabezpieczające, jednak zasadniczym przedmiotem pracy było angielskie postanowienie zabezpieczające *freezing injunction*. Wybór tego środka zabezpieczenia jako przedmiotu badań uzasadniony był z dwóch powodów. Po pierwsze, ta postać tymczasowej ochrony prawnej uznawana jest za jedną z najskuteczniejszych i zarazem najmocniej ingerujących w sferę prawną dłużnika w angielskim procesie cywilnym. Po drugie, charakter prawny *freezing injunction* istotnie różni się od znanych polskiemu systemowi prawnemu środków zabezpieczenia, a jego poznanie i zrozumienie jest niezbędne dla prawidłowej oceny możliwości jego wykonania.

W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej środek *freezing injunction* definiowany jest jako sądowy zakaz rozporządzania aktywami majątkowymi. Jest instrumentem tymczasowej ochrony prawnej, który ma zapobiec temu by aktywa należące do majątku dłużnika zostały – na skutek zbycia – usunięte z masy majątkowej, z której wierzyciel może później dochodzić zaspokojenia swoich roszczeń¹. Postanowienie *freezing injunction* zmierza do zapewnienia wykonalności przyszłego orzeczenia. Powyższy zarys istoty *freezing injunction* należy rozszerzyć o jeden, fundamentalny z punktu widzenia tematu dysertacji element. *Freezing injunction* jest środkiem *in personam*, a nie *in rem*. W przeciwieństwie do rozwiązania przyjętego w polskim postępowaniu zabezpieczającym, angielskie postanowienie

¹ Wyrok w sprawie *Rudolfs Meroni v. Recoletos Limited*, C-559/14.

nie powoduje fizycznego (realnego) zajęcia składnika mienia obowiązanego. W następstwie naruszenia postanowienia zabezpieczającego powstaje osobista odpowiedzialność osoby naruszającej nakaz wynikający z orzeczenia omawianego środka zabezpieczającego. Ta swoista *differentia specifica* jest wyjaśniana jako cecha utrudniająca, a nawet uniemożliwiająca wykonanie angielskiego postanowienia zabezpieczającego w państwach członkowskich UE, w których postępowanie zabezpieczające zostało oparte na środkach zabezpieczania *in rem* (tzw. *attachment*). Problematyka angielskiego postanowienia zabezpieczającego *freezing injunction*, a także jego wykonania w Polsce nie była jak dotąd przedmiotem pogłębionej analizy w polskiej doktrynie².

Rozprawa pisana była w realiach, gdy Wielka Brytania była jeszcze członkiem Unii Europejskiej. Nawet po ukończeniu pracy nadal niepewne było, na jakich warunkach Wielka Brytania opuści Unię Europejską. Ostateczne opuszczenie przez Wielką Brytanię struktur Unii Europejskiej nie sprawiło, że rozprawa stała się nieaktualna w części dotyczącej uznawania i wykonywania *freezing injunction*, jednak pewne jej aspekty wymagają uzupełnienia.

Zgodnie z przepisem art. 67 ust. 1 Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii atomowej³ w odniesieniu do postępowań sądowych wszczętych przed zakończeniem okresu przejściowego, a więc przed 31 grudnia 2020 roku zastosowanie mają przepisy analizowanego w pracy rozporządzenia 1215/2012⁴. W myśl ust. 2 powyższego przepisu analogiczne rozwiązania przyjęto w odniesieniu do uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych w postępowaniach sądowych wszczętych przed zakończeniem okresu przejściowego. A zatem przepisy rozporządzenia 1215/2012 znajdą zastosowanie do orzeczeń sądowych wydanych w postępowaniach sądowych wszczętych przed 31 grudnia 2020 roku. Okres przejściowy może zostać przedłużony tylko raz o jeden rok lub dwa lata. Decyzja o ewentualnym przedłużeniu musi zostać podjęta wspólnie przez UE i Wielką Brytanię przed 1 lipca 2020 roku.

8 kwietnia 2020 roku Wielka Brytania złożyła wniosek o przystąpienie Wielkiej Brytanii po okresie przejściowym do konwencji z Lugano z 2007 roku⁵. Konwencja z Lugano, stosownie do przyjętych założeń, niemal w pełni odpowiada treści rozporządzenia 44/2001

² Zob. przykładowo A. Jakubecki [w:] A. Jakubecki (red.), *System Prawa Procesowego Cywilnego. Postępowanie zabezpieczające, t. V*, Warszawa 2016, s. 43–44.

³ (2019/C 384 I/01)

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych

⁵ Konwencja o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych podpisana w Lugano 30 października 2007 roku (Dz.Urz. UE L 339/3 z 21.12.2007 r.).

(Bruksela I). Celem jej wprowadzenia było dostosowanie konwencji lugańskiej z 1988 roku⁶ do przepisów wprowadzonych rozporządzeniem 44/2001. Obecnie stronami Konwencji z Lugano są wszystkie państwa Unii Europejskiej (w tym Wielka Brytania aż do zakończenia okresu przejściowego) oraz Szwajcaria, Islandia i Norwegia. Przystąpienie Wielkiej Brytanii do Konwencji jest uzależnione od zgody państw związanych Konwencją⁷. Takie rozwiązanie należy uznać jednak za pożądane. Pozwoli ono na zmniejszenie negatywnych skutków Brexitu w zakresie integracji prawnej państw europejskich. Skutkiem przystąpienia Wielkiej Brytanii do Konwencji z Lugano będzie jednak prawdopodobnie konieczność dostosowania konwencji do obecnie obowiązującego rozporządzenia 1215/2012 (Bruksela I bis). W systemie uznawania i wykonywania orzeczeń przyjętym w konwencji z Lugano z 2007 roku uznawanie orzeczeń następuje automatycznie (art. 33 konwencji). Przepis art. 34 i 35 konwencji wskazuje jednocześnie przesłanki wyłączające uznanie orzeczenia. Zasadnicza różnica pomiędzy rozporządzeniem 1215/2012 a konwencją z Lugano sprowadza się do problematyki wykonalności orzeczeń. Wykonalność orzeczenia wydanego przez sąd państwa związanego konwencją uzależniona jest od uzyskania *exequatur* (w ramach postępowania o stwierdzenie wykonalności) w państwie, w którym orzeczenie ma być wykonane. W ślad za rozwiązaniami przyjętymi w rozporządzeniu 44/2001, Konwencja wprowadziła częściowe ułatwienia w zakresie uzyskania *exequatur*. Pierwsza instancja postępowania o stwierdzenie wykonalności (*ex parte*) obejmuje wyłącznie formalną kontrolę dokumentów. Badanie przesłanek stwierdzenia wykonalności następuje dopiero w ramach kontradiktoryjnej fazy postępowania (*inter partes*) prowadzonej na skutek zażalenia na orzeczenie sądu I instancji. Niezależnie od przyjętych w Konwencji z Lugano ułatwień, zacieśnianie się współpracy sądowej w sprawach cywilnych i gospodarczych pomiędzy państwami europejskimi pociąga za sobą konieczność podjęcia prac zmierzających do ostatecznego zniesienia procedury *exequatur*, również w relacjach wykraczających poza UE.

2. Cel pracy

Praca ma pięć celów badawczych. Pierwszym celem jest opis źródeł prawa regulujących *freezing injunction*, w tym dokonanie oceny wpływu judykatury angielskiej na kształtowanie się postanowienia *freezing injunction*. Za drugi cel przyjęto określenie charakteru prawnego angielskiego postanowienia zabezpieczającego przy jednoczesnym ustaleniu przesłanek jego

⁶ Konwencja o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzona w Lugano 16 września 1988 r.

⁷ Zob. art. 70 – 73 Konwencji z Lugano z 2007 roku.

wydania – uwiarygodnienia istnienia roszczenia (*a good arguable case*), istnienia majątku (*existence of assets*), istnienia ryzyka wyzbycia się majątku przez obowiązanego (*a real risk of dissipation*). Trzecim celem jest omówienie procedury wydania *freezing injunction*. Czwartym, zbadanie dopuszczalności i sposobu wykonania angielskiego środka prawnego w Polsce. Na ostatni cel składa się kilka celów szczegółowych:

- 1) zbadanie ewolucji prawa europejskiego ze szczególnym uwzględnieniem kształtowania się modelu automatycznego uznania i automatycznej wykonalności orzeczeń zabezpieczających w sprawach cywilnych i handlowych,
- 2) ocena dopuszczalności wykonania orzeczenia wydanego *ex parte*, a więc bez udziału obowiązanego,
- 3) dokonanie analizy polskich sposobów zabezpieczenia z perspektywy ich adekwatności dla potrzeb wykonania.

3. Metoda badawcza

Realizacja celów dysertacji wymagała zastosowania odpowiednich metod badawczych. W pracy wykorzystane zostały cztery metody badawcze: metodę dogmatyczną, metodę historyczno-prawną (historyczną), metodę empiryczną (badanie orzecznictwa) i metodę porównawczą.

W pracy zastosowano metodę dogmatyczną polegającą na analizie tekstu prawnego, w tym ustaleniu norm obowiązujących w angielskim systemie prawnym oraz, przy zastosowaniu reguł interpretacyjnych, treści tych norm. W Wielkiej Brytanii ukształtowana została zasada terytorialnego podziału prawnego na porządki prawne Anglii i Walii oraz Szkocji i Irlandii Północnej⁸. *Freezing injunction* jest instytucją prawa angielskiego, dlatego w pracy nie badano obowiązujących przepisów prawa Szkocji i Irlandii Północnej. Wybór angielskiego środka prawnego jako przedmiotu rozważań wymusił konieczność zwrócenia dużej uwagi na orzecznictwo sądów angielskich i sądów państw wchodzących w skład Wspólnoty Narodów (*The Commonwealth*). Wpływ orzecznictwa sądów angielskich na system prawny państw zaliczanych do kręgu kultury anglosaskiej jest widoczny w każdym jego aspekcie – przesłanek, oceny dopuszczalności wydania, zakresu zastosowania, czy w końcu uchylenia. W pracy zastosowano charakterystyczną dla doktryny i judykatury angielskiej metodę opisywania orzeczeń. Polega ona na wyraźnym wyodrębnieniu ze stanu faktycznego

⁸ K. Lubiński, *Proces cywilny i egzekucja w Anglii i Szkocji*, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego 12/2006”, s. 7.

sprawy okoliczności, które stanowią podstawę do sformułowania wiążącej części wyroku (*ratio decidendi*). Przyjęcie takiej metody opisywania orzeczeń pozwala na wyeksponowanie tych okoliczności faktycznych, które są decydujące przy ocenie zastosowania środka zabezpieczającego.

Duże znaczenie w odniesieniu do postawionych powyżej celów pracy miało wykorzystanie w dysertacji metody historyczno-prawnej. Umożliwiła ona umiejscowienie postanowienia *freezing injunction* w angielskim systemie prawnym, a także zaprezentowanie procesu rozwoju tej instytucji w Anglii. Celem umieszczenia rozważań w kontekście historycznym było zwrócenie szczególnej uwagi na rolę, jaką odegrały w procesie kształtowania się angielskich środków zabezpieczających zasady *equity law*. Pozwoliło to na podkreślenie znaczenia – wynikającej z *equity law* – swobody sądów angielskich w stosowaniu środków zabezpieczających.

Z perspektywy metodologicznej głównym celem pracy nie była analiza prawno-porównawcza polskiego i angielskiego postępowania zabezpieczającego. Niezależnie od tego w ramach poszczególnych zagadnień zasadne było skonfrontowanie regulacji angielskiej z jej polskim odpowiednikiem. Porównanie obu systemów prawnych miało istotne znaczenie w odniesieniu do kilku aspektów. Po pierwsze, umożliwiło podkreślenie fundamentalnej roli dyskrecjonalnej władzy sędziego w zakresie orzekania w przedmiocie środków zabezpieczenia. Po drugie, ukazało różnicę w sposobie uregulowania odpowiedzialności odszkodowawczej uprawnionego za szkodę wyrządzoną wskutek wykonania zabezpieczenia. Po trzecie, podkreśliło różnicę w aspekcie oddziaływania polskich i angielskich środków zabezpieczenia na osoby trzecie, w tym przede wszystkim różnicę w zakresie poziomu gwarancji praw osób trzecich.

4. Struktura pracy

Dysertacja składa się z siedmiu rozdziałów podzielonych na mniejsze jednostki systematyzacyjne, wstęp oraz zakończenie. Niezależnie od podziału na rozdziały praca, biorąc pod uwagę jej treść merytoryczną, dzieli się na dwie części. Pierwsza (rozdział I-V) obejmuje zagadnienia bezpośrednio związane z postanowieniem *freezing injunction* – charakterystykę postanowienia, przesłanki wydania, postępowanie w sprawie zabezpieczenia, odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek wykonania zabezpieczenia oraz skutki naruszenia postanowienia. Druga, odnosi się do zagadnień o charakterze międzynarodowym, w tym dotyczących skuteczności i wykonalności angielskich orzeczeń zabezpieczających.

W pierwszym rozdziale dokonano wprowadzenia do systemu angielskich środków tymczasowych, w tym zabezpieczających. Przeprowadzono ustalenia pojęciowe dotyczące takich pojęć jak *interim remedies*, *order*, *injunction* i *interim injunction* oraz ich wzajemnych relacji. Wobec otwartego katalogu sposobów zabezpieczenia roszczeń w Anglii zaprezentowano i omówiono wiodące postanowienia o charakterze zabezpieczającym, kształtujące praktykę judykacyjną. Szczególną uwagę poświęcono przesłankom wydania angielskich postanowień tymczasowych. Stanowią one istotny punkt odniesienia dla późniejszej oceny przesłanek zastosowania *freezing injunction*. W tej części pracy w niezbędnym zakresie omówiono genezę i rozwój historyczny systemu *equity law* będącego źródłem powstania angielskich postanowień tymczasowych, w tym postanowienia *freezing injunction*. Przedstawienie rysu historycznego pozwala poznać uwarunkowania, ze względu na które doszło do przekształceń w angielskim systemie prawnym, a w następstwie do wprowadzenia określonych środków prawnych. W końcowej części rozdziału prześledzono historię ewolucji samego postanowienia *freezing injunction*. Kontekst historyczny – z uwagi na specyfikę angielskiego systemu prawnego – jest niezbędny dla pełniejszego zrozumienia angielskiego zabezpieczenia *freezing injunction* oraz aktualnych problemów związanych z jego stosowaniem⁹. W rozdziale pierwszym dał on podstawę do zaprezentowania wstępnej charakterystyki angielskiego postanowienia zabezpieczającego. W rozdziale tym wstępnie omówiono specyfikę *freezing injunction* jako środka skierowanego przeciwko osobie obowiązanej (*in personam*), a nie jego majątkowi (*in rem*).

W rozdziale drugim zostały szczegółowo przedstawione przesłanki zasadności wydania *freezing injunction*. Co znamienne dla angielskiego porządku prawnego, omawiane przesłanki w przeważającej części nie mają charakteru ustawowego, lecz stanowią element ewoluującego procesu jurysdykcyjnego. Podstawę rozważań stanowiło zatem orzecznictwo sądów angielskich, w szczególności angielskiego High Court oraz Court of Appeal. W rozdziale drugim omówiono również charakter prawny tzw. *disclosure order*, będącego środkiem pomocniczym w stosunku do postanowienia *freezing injunction*. *Disclosure order* jest postanowieniem, które nakazuje dłużnikowi ujawnienie informacji na temat składników majątku nadających się do egzekucji. Zazwyczaj wniosek o wydanie *disclosure order* składany jest równocześnie z wnioskiem o zabezpieczenie. Co istotne, nakaz ujawnienia informacji o składnikach majątku obowiązanej może zostać skierowany także do osób trzecich, w tym banków.

⁹ K. Zweigert, *An Introduction To Comparative Law*, New York 1998, s. 181.

Trzeci rozdział został poświęcony zagadnieniom związanym z procedurą wydania *freezing injunction*. Omówiono przebieg postępowania uwzględniając aspekty szczegółowe, w tym dotyczące sądu właściwego do rozpoznania wniosku, formy wniosku, a także wymogów jego uwzględnienia. W tej części poruszono również problematykę kosztów postępowania zabezpieczającego przedstawiając rodzaje orzeczeń dopuszczalnych w postępowaniu o udzielenie zabezpieczenia w postaci *freezing injunction*. Następnie analizie poddano sposób i przesłanki zmiany oraz uchylecia angielskiego postanowienia zabezpieczającego na wniosek obowiązanego lub osoby trzeciej.

W ramach rozdziału czwartego zbadano problematykę odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną wskutek wykonania zabezpieczenia. Rozważaniami objęto zagadnienia dotyczące odpowiedzialności odszkodowawczej, w tym podstaw odpowiedzialności, przesłanek, przyjętego w Anglii reżimu odpowiedzialności, a także sposobu dochodzenia odszkodowania. Zaprezentowane w rozdziale badania zostały przeprowadzone przy zastosowaniu metody komparatystycznej – rozwiązania zastosowane w prawie angielskim skonfrontowano z tymi obowiązującymi w polskim ustawodawstwie. Celem wykorzystanej metody było uwypuklenie zasadniczych różnic między nimi.

Rozdział piąty odnosi się do skutków naruszenia postanowienia *freezing injunction*. Zważywszy na zasadniczą różnicę w uregulowaniu polskim i angielskim, problematyka ta ma kluczowe znaczenie w kontekście wykonalności angielskich postanowień zabezpieczających w naszym kraju. W angielskim postępowaniu zabezpieczającym działanie wbrew zakazom wyrażonym w postanowieniu powoduje powstanie odpowiedzialności quasi-karnej w ramach *contempt of court* (obraza sądu). Mając powyższe na uwadze, koniecznym było omówienie postępowania, w ramach którego rozstrzyga się o odpowiedzialności osoby naruszającej. Szczególną uwagę poświęcono dopuszczalności orzeczenia kar wynikających z *contempt of court* przeciwko osobom trzecim. Związanie osób trzecich skutkami postanowienia *freezing injunction* jest uznawane za jedną z cech podstawowych dla skuteczności angielskiego zabezpieczenia.

Szósty rozdział dotyczy problematyki jurysdykcji krajowej do wydania postanowienia *freezing injunction*. Ta kwestia była rozważana z punktu widzenia prawa angielskiego oraz wybranych regulacji prawa Unii Europejskiej. Analizę regulacji angielskiej w zakresie dopuszczalności wydania *freezing injunction* w sytuacji braku jurysdykcji krajowej sądu angielskiego w sprawie głównej przeprowadzono dwutorowo. Z jednej strony badaniu zostały poddane obowiązujące przepisy prawne, z drugiej omówiono orzeczenia stanowiące filar

aktualnej praktyki orzeczniczej. Objęcie zakresem rozważań orzecznictwa umożliwiło ukazanie znaczenia dyskrecjonalnej władzy sędziowskiej i wynikającej z niej uznaniowości przy ocenie jurysdykcji krajowej przez sądy angielskie. W dalszej części rozdziału omówiono zagadnienie jurysdykcji krajowej dla stosowania *freezing injunction* w oparciu o rozporządzenie 1215/2012. W pierwszej kolejności zbadano zagadnienie jurysdykcji krajowej do orzekania w przedmiocie postanowienia zabezpieczającego sądu państwa członkowskiego posiadającego międzynarodową właściwość na podstawie art. 6 oraz art. 7 – 26 rozporządzenia 1215/2012 do orzekania w sprawie głównej. Następnie analizie poddano przepis art. 35 rozporządzenia 1215/2012, zgodnie z którym wniosek o zastosowanie środka zabezpieczającego, przewidzianego w prawie państwa członkowskiego, może zostać wniesiony do sądu tego państwa także wówczas, gdy sprawa należy do jurysdykcji innego państwa członkowskiego. Na potrzeby prowadzonych badań wyjaśniono pojęcie środka tymczasowego i środka zabezpieczającego i rozstrzygnięto o możliwości objęcia jego zakresem angielskiego *freezing injunction*. W pracy zostały podjęte rozważania dotyczące wymogu istnienia rzeczywistego związku (*real connecting link*), którego spełnienie stanowi warunek zastosowania art. 35 rozporządzenia 1215/2012.

Ostatni – siódmy – rozdział dysertacji został poświęcony kluczowej dla tematu rozprawy problematyce skuteczności i wykonalności angielskich orzeczeń zabezpieczających zgodnie z rozporządzeniem 1215/2012. W ramach wprowadzenia do właściwej analizy przedmiotu rozdziału zwięźle przedstawiono proces kształtowania się systemu uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w prawie unijnym. Rozważania zakończono omówieniem aktualnego modelu uznawania i wykonywania orzeczeń przyjętego w rozporządzeniu 1215/2012. Szczególną uwagę poświęcono tematyce skuteczności orzeczeń zabezpieczających wydawanych na posiedzeniu bez udziału jednej ze stron (*ex parte*). Ma to doniosłe znaczenie wobec powszechności orzekania o *freezing injunction* bez zawiadamiania strony przeciwnej. W ostatniej części rozdziału analizie poddano wynikający z modelu automatycznej wykonalności obowiązek dostosowania zawartego w orzeczeniu państwa członkowskiego środka lub zarządzenia nieznanego w prawie państwa wykonania. Po omówieniu charakteru instytucji dostosowania, ocenie poddano dopuszczalność zastosowania poszczególnych sposobów zabezpieczenia na potrzeby dostosowania *freezing injunction*.

5. Teza pracy

W pracy została postawiona teza, zgodnie z którą na podstawie rozporządzenia 1215/2012 dopuszczalne jest wykonanie angielskiego postanowienia zabezpieczającego w

Polsce. Nie uniemożliwiają tego występujące pomiędzy angielskim a polskimi środkami zabezpieczającymi różnice. Angielskie postanowienie zabezpieczające, jako nieznanie polskiemu systemowi prawnemu wymaga przeprowadzenia przez organ egzekucyjny odpowiedniego dostosowania.

6. Wnioski

Podjęte w pracy badania nad angielskimi postanowieniami zabezpieczającymi, których punktem odniesienia było postanowienie *freezing injunction*, a także analiza odpowiednich przepisów rozporządzenia 1215/2012 stanowią podstawę do przedstawienia poniższych wniosków szczegółowych.

Zasadniczy wpływ na kształt angielskiego postanowienia zabezpieczającego *freezing injunction* miały zasady systemu *equity* będącego kolebką analizowanego środka zabezpieczenia. Założeniem systemu *equity law* jest przyznanie sędziom większej, niż w przypadku *common law*, swobody w orzekaniu. Na każdym etapie orzekania w przedmiocie *freezing injunction* – ocenie dopuszczalności wydania, zakresu zastosowania, czy w końcu uchylecia – niebagatelne znaczenie ma szeroka uznaniowość sędziowska. Ta cecha angielskiego sposobu zabezpieczenia wyraźnie widoczna jest na płaszczyźnie przesłanek zasadności wydania *freezing injunction* sformułowanych przez angielską judykaturę. Poza szczegółowymi przesłankami merytorycznymi zasadności wniosku w postaci uwiarygodnienie istnienia roszczenia (*a good arguable case*), istnienia majątku podlegającego zabezpieczeniu (*existence of assets*) oraz ryzyka wyzbycia się majątku (*a real risk of dissipation*), wypracowano przesłankę nadrzędną stanowiącą, że sąd może wydać odpowiednie postanowienie (*injunction*) zawsze, gdy uzna to za słuszne i odpowiednie (*just and convenient*). Przesłanką ogólną znajdującą zastosowanie w odniesieniu do wszystkich postanowień tymczasowych, w tym *freezing injunction*, i stanowiącą jednocześnie przesłankę nadrzędną wobec pozostałych, jest konieczność uznania przez sąd, że wydanie postanowienia w danych okoliczności sprawy jest słuszne i odpowiednie (*just and convenient*). Każda z przesłanek, chociaż w dużej mierze warunkująca decyzję sędziowską, oceniana jest w ramach dyskrecyjnej władzy sędziego.

Freezing injunction należy w pierwszej kolejności odróżnić od innych środków zabezpieczających, których celem jest zajęcie rzeczy ruchomej lub nieruchomości będącej przedmiotem roszczenia (25.1(1)(c)(i) Civil Procedure Rules)¹⁰. W wypadku, gdy

¹⁰ S. Gee, *Commercial Injunctions...*, s. 110; M. Reynolds, *Construction Litigation Practice...*, s. 45; na temat proprietary injunctions zob. P. McGrath, *Commercial Fraud in Civil Practice...*, s. 611 i n.

postępowanie służy rozpoznaniu sprawy o roszczenie wynikające z prawa własności (*proprietary claim*), sąd może wydać postanowienie zabezpieczające konkretny przedmiot prawa własności¹¹. Zabezpieczenie jest dopuszczalne, gdy obowiązany jest właścicielem rzeczy i istnieje ryzyko wyzbycia się jej. Postanowienie to nie ma jednak charakteru postanowienia *freezing injunction*. *Freezing injunction* służy zabezpieczeniu składników majątku, co do których pozwany nie przedstawia żadnych roszczeń¹². *Freezing injunction* nie ma charakteru antycypacyjnego¹³. Przedmiotem roszczenia stanowiącego podstawę zabezpieczenia nie jest zabezpieczona rzecz. Nie wyklucza to oczywiście sytuacji, że zamrożone składniki majątku mogą stać się ostatecznie przedmiotem egzekucji.

Cechą wyraźnie odróżniającą angielski środek zabezpieczenia od jego polskich odpowiedników jest skierowanie postanowienia przeciwko osobie obowiązanej, a nie *in rem*. Działanie postanowienia *in personam* jest charakterystyczne dla środków wywodzących się z systemu *equity*. Postanowienie nie powoduje bezpośredniego skutku w postaci przeniesienia praw pomiędzy stronami. Utrwalona w doktrynie i judykaturze zasada „*equity acts in personam*” (*equity działa in personam*) sprawia, że środki te wywierają skutek w odniesieniu do sytuacji prawnej osoby poprzez nałożenie na tę osobę określonego obowiązku, w tym wypadku kreując zakaz rozporządzania całym majątkiem obowiązanej lub jego częścią.

Freezing injunction kształtuje obowiązek określonego zachowania, którego naruszenie stanowi obrazę sądu (*contempt of court*). Czynność prawna podjęta z naruszeniem postanowienia zabezpieczającego nie powoduje nieważności czy bezskuteczności tej czynności prawnej. Sankcje wynikające z *contempt of court* mają charakter represyjny. Niezastosowanie się do postanowienia jest zagrożone karą pozbawienia wolności (*committal*), grzywny (*fine*) lub zajęcia majątku celem realizacji obowiązków wynikających z postanowienia

¹¹ *Flightwise Travel Services Ltd v Gill* [2003] EWHC 3082 (Ch); *American Cyanamid Co. v. Ethicon Ltd.* [1975] A.C. 396; [1975] 2 W.L.R. 316; [1975] 1 All E.R. 504; A. Zuckerman, *Zuckerman on Civil Procedure: Principles of Practice*, London 2013, s. 482; R. Sharpe, *Injunctions and Specific Performance*, Toronto 2012, s. 2–66; N. Andrews [w:] G.D. Leval, *Civil Procedures in EUrope: Seizures and Overindebtedness in the European Union, Vol 1*, The Hague; Boston 1997, s. 522–523; W literaturze podkreśla się jednak, że mimo iż *freezing injunction* nie zostało stworzone jako środek zabezpieczający prawo, co do którego uprawniony poszukuje ochrony prawnej w procesie głównym, granica pomiędzy *freezing injunction* a takimi postanowieniami zaczyna się zacierać, zob. B. Dohmann, A. Briggs, „*Worldwide Mareva*” *Injunctions and the enforcement of Foreign judgements in England* [w:] *Materielles Recht und Prozessrecht und die Auswirkungen der Unterscheidung im Recht der internationalen Zwangsvollstreckung: eine rechtsvergleichende Grundlagenuntersuchung*, s. 158; S. Gee, *Commercial Injunctions...*, s. 110; J. McGhee, *Snell's equity...*, s. 513; I.C.F. Spry, *The principles of equitable remedies...*, s. 539; M. Reynolds, *Construction Litigation Practice...*, s. 45.

¹² *Mercedes-Benz AG Leiduck* [1996] 1 AC 284, [1995] 3 All ER 929; A. Zuckerman, *Zuckerman on Civil Procedure...*, s. 483.

¹³ A.A.S. Zuckerman, *The Undertaking in Damages - Substantive and Procedural Dimensions*, „*Cambridge Law Journal*” t. 53 (1994), s. 561.

(*sequestration*). *Contempt of court* nie może być jednak traktowane jako środek karania sprawcy naruszenia. Jego celem jest w pierwszej kolejności przymusowe wykonanie postanowienia, a także ochrona powagi sądu oraz zwalczanie nadużyć procesowych. *Contempt of court* wywodzi się z postrzegania wymiaru sprawiedliwości jako przejawu władzy królewskiej¹⁴.

Szeroki zakres swobody sędziowskiej dostrzegalny jest również na gruncie oceny jurysdykcji krajowej sądów angielskich do wydania środka tymczasowego w sytuacji braku jurysdykcji krajowej tych sądów do orzekania w sprawie głównej. Obecnie na podstawie s. 25 *Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982* oraz *The Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982 (Interim Relief) Order 1997* (art. 2) sąd angielski może wydać *freezing injunction*, również wtedy, gdy postępowanie w sprawie głównej toczy się lub ma zostać wszczęte w państwie innym niż Anglia lub Walia. Poza ogólnym stwierdzeniem, że sąd może odmówić wydania postanowienia tymczasowego, gdy w opinii sądu, brak powiązania sądu z przedmiotem sprawy powoduje, że wydanie postanowienie jest bezcelowe (*inexpedient*) przytoczone regulacje nie wskazują na okoliczności merytoryczne, które warunkowałyby zasadność wydania postanowienia. Problem przesłanek orzekania na podstawie s. 25 *Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982* nie został również jednoznacznie rozstrzygnięty w judykaturze. Niezmiennie podkreśla się w orzecznictwie, że władza sądu jest oparta na uznaniowości i powinna być każdorazowo dopasowana do okoliczności sprawy. Po raz kolejny, jako regułę nadrzędną przyjęto uznaniowość sędziowską zapewniającą pożądaną elastyczność. Analizując dorobek judykatury angielskiej można zauważyć stopniową liberalizację podejścia sądów angielskich i sukcesywne rozszerzanie sytuacji, w którym wydanie postanowienia w oparciu o przepis r. 25(2) *Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982* uznaje się za celowe.

Nie mniejsze wątpliwości rodzi w tym zakresie uregulowanie w prawie unijnym. Na mocy art. 35 rozporządzenia 1215/2012 wniosek o zastosowanie środka zabezpieczającego, przewidzianego w prawie państwa członkowskiego, może zostać wniesiony do sądu tego państwa także wówczas, gdy sprawa należy do jurysdykcji innego państwa członkowskiego. Omawiany przepis powinien być traktowany jako wyjątek od zasady, zgodnie z którą podstawę jurysdykcji krajowej stanowią przepisy rozporządzenia 1215/2012 (art. 4 i 7-26 rozporządzenia). Określone wymogi zastosowania powyższego przepisu określono w drodze

¹⁴ P. Grzegorzczak, *Egzekucja świadczeń polegających na wykonaniu lub zaniechaniu czynności w państwach europejskich* [w:] *Proces Cywilny. Nauka, kodyfikacja, praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Feliksowi Zedlerowi*, Warszawa 2012, s. 1042; S.J.I.H. Jacob, *The Fabric of English Civil Justice*, London 1987, s. 205.

orzecznictwa TSUE. Szczególne wątpliwości w kontekście angielskiego postanowienia zabezpieczającego budzi interpretacja wskazanego w sprawie *Van Uden Maritime v Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line and Others (Van Uden)* wymogu zaistnienia rzeczywistego związku (*real connecting link*). Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał, że rzeczywisty związek powinien wystąpić pomiędzy przedmiotem żadanego środka tymczasowego (*subject matter of the measures sought*) a jurysdykcją terytorialną państwa członkowskiego, przed którym poszukiwana jest tymczasowa ochrona prawna. Przedmiotem (*subject-matter*) postanowienia tymczasowego jest prawo do rzeczy (*res*). Trudno w odniesieniu do *freezing injunction* będącym postanowieniem *in personam* mówić o przedmiocie postanowienia, skoro postanowienie to nie ma bezpośredniego wpływu na podlegające zabezpieczeniu składniki majątku, a jedynie formułuje zakaz określonego zachowania obowiązującego w odniesieniu do tych składników majątku. Przyjęcie, że wskazany wymóg oznacza, iż jurysdykcja sądu państwa członkowskiego zachodzi, jeżeli składniki majątku będące przedmiotem postanowienia zabezpieczającego znajdują się na terytorium państwa członkowskiego orzekającego w przedmiocie środka tymczasowego jest błędne. Taka interpretacja wymogu *real connecting link* jest uzasadniona wyłącznie w przypadku środków tymczasowych *in rem*. Omawiane kryterium musi być traktowane jako uniwersalne i tym samym być oceniane przy uwzględnieniu charakteru określonego środka tymczasowego. W odniesieniu do *freezing injunction* kryterium decydującym powinien być rzeczywisty związek pomiędzy obowiązującym (lub w określonych wypadkach osobą trzecią) a jurysdykcją terytorialną Anglii lub Walii. Dla spełnienia wymogu istnienia rzeczywistego związku wystarczające jest zatem, aby określone osoby, na ogół przeciwnik, podlegały jurysdykcji *in personam* sądu angielskiego.

Biorąc za punkt wyjścia orzecznictwo TSUE oraz dorobek doktryny w dysertacji przyjęto, że *freezing injunction* jest środkiem tymczasowym w myśl rozporządzenia 1215/2012 i tym samym może być przedmiotem automatycznego wykonania.

Zasadą jest orzekanie o *freezing injunction* na posiedzeniu bez udziału obowiązującego (*ex parte*). Problem uznawania i wykonywania orzeczeń wydawanych w postępowaniu toczącym się *ex parte*, a obejmujących środki tymczasowe był przedmiotem dyskusji już pod rządami konwencji brukselskiej¹⁵. Na gruncie rozporządzenia 1215/2012 przepis art. 2 lit. a za „orzeczenie” uznaje wprowadzie środki zabezpieczające zarządzane przez sąd – który na mocy

¹⁵ Konwencja brukselska z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, wersja ujednolicona: Dz.U. C 27 z 26.1.1998, s. 1.

rozporządzenia ma jurysdykcję do orzekania w sprawie głównej – bez wzywania pozwanego do stawiennictwa na posiedzenie. Warunkiem jest jednak doręczenie pozwanemu orzeczenia zawierającego dany środek przed jego wykonaniem¹⁶. Analogiczną treść zawiera motyw 33 rozporządzenia. Nowy przepis ma stanowić gwarancję realizacji praw podstawowych poprzez uniemożliwienie wydania orzeczenia przeciwko osobie, która była pozbawiona możliwości przedstawienia i popierania swojego stanowiska w sprawie¹⁷

Jak wskazuje się w literaturze, wprowadzenie art. 2 lit. a w świetle motywu 33 rozporządzenia oznacza, że środki tymczasowe, na gruncie regulacji unijnej, wywołują skutek ograniczony wyłącznie do terytorium państwa orzekającego, chyba że są one zarządzane przez sąd państwa mającego jurysdykcję w sprawie głównej i zostały doręczone obowiązanemu przed ich wykonaniem¹⁸. Innymi słowy, na podstawie rozporządzenia uznawaniu i wykonywaniu podlegają środki tymczasowe zarządzane wyłącznie przez sąd mający na podstawie rozporządzenia 1215/2012 jurysdykcję do orzekania w sprawie głównej. Środki te muszą być dodatkowo połączone z wezwaniem pozwanego do stawiennictwa, albo jeżeli zostały orzeczone bez wezwania pozwanego do stawiennictwa (czyli wydane *ex parte*) pod warunkiem, że orzeczenie zawierające dany środek zostało doręczone pozwanemu przed jego wykonaniem. W doktrynie zauważono, że orzeczenie zabezpieczające musi zostać doręczone zanim wystąpi się o jego wykonanie w państwie wykonania, skoro zgodnie z art. 42 ust. 2 lit. c rozporządzenia 1215/2012 dowód doręczenia orzeczenia należy przedstawić właściwemu organowi egzekucyjnemu¹⁹.

Z przepisu art. 2 lit. a wynika, że orzeczenia obejmujące środki tymczasowe wydane przez sąd państwa nieposiadającego na podstawie przepisów rozporządzenia 1215/2012 jurysdykcji krajowej w sprawie głównej nie są orzeczeniami w myśl przepisów rozdziału III rozporządzenia i tym samym nie podlegają uznaniu i wykonaniu w innym państwie członkowskim²⁰. Orzeczenia zawierające środek tymczasowy wydany przez sąd państwa

¹⁶ *Sprawa 125/79 Bernard Denilauler v SNC Couchet Frères* [1980] ECR 1980-01553; zob. również P. Torremans i in. (red.), *Cheshire, North & Fawcett*..., s. 615; N. Andrews, *English Civil Procedure*..., s. 445; W.A. Kennett, *The enforcement of judgements in Europe*..., s. 146–147; J.A. Pontier, *EU principles on jurisdiction and recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters*..., s. 58.

¹⁷ *EMI Records Ltd v Modern Music Karl-Ulrich Walterbach GmbH* [1992] Q.B. 115; [1991] 3 W.L.R. 663; [1992] 1 All E.R. 616- sprawa rozpatrywana na gruncie konwencji brukselskiej; P. Torremans i in. (red.), *Cheshire, North & Fawcett*..., s. 616.

¹⁸ A. Nuyts, *Provisional measures*..., s. 97.

¹⁹ A. Frackowiak-Adamska, *Uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach cywilnych w Unii Europejskiej*..., s. 448; J. Fitch, *Enforcement of civil and commercial judgments under the new Brussels 1a Regulation (Regulation 1215/2012)*, „International Company and Commercial Law Review” (2015), s. 148; L. Merrett [w:] U. Magnus, P. Mankowski (red.), *Brussels Ibis Regulation - Commentary*..., s. 851.

²⁰ L. Merrett w: U. Magnus, P. Mankowski (red.), *Brussels Ibis Regulation - Commentary*..., s. 95; K. Weitz, *Projektowane zmiany rozporządzenia nr 44/2001*..., s. 90.

nieposiadającego jurysdykcji w sprawie głównej mogą zostać uznane i wykonane jedynie w oparciu o przepisy prawa krajowego państw członkowskich²¹.

Najważniejszym zarzutem kierowanym przez przedstawicieli doktryny przeciwko wprowadzonej regulacji jest brak możliwości swobodnego przepływu środków tymczasowych wydawanych na posiedzeniu bez udziału jednej ze stron (*ex parte*)²². Wydanie postanowienia zabezpieczającego *freezing injunction* w ramach procedury *without notice (ex parte)* jest dopuszczalne²³. Rozwiązanie przyjęte w rozporządzeniu uniemożliwia jednak uznanie i wykonanie takiego postanowienia poza granicami Anglii i Walii przy jednoczesnej realizacji celu orzekania *without notice*, jakim jest wprowadzenie efektu zaskoczenia²⁴. Rozporządzenie w obecnym kształcie nie sprzyja efektywności tymczasowej ochrony prawnej i sprawia, że niewykorzystany został potencjał środków tymczasowych orzekanych *ex parte*.

Lex lata w sposób znaczący ogranicza możliwości, z jakich może skorzystać podmiot poszukujący tymczasowej ochrony prawnej. Wierzyciel może bowiem, po pierwsze, złożyć wniosek o wydanie postanowienia zabezpieczającego (nawet na posiedzeniu bez udziałem drugiej strony) i czekać z jego wykonaniem do czasu, aż orzeczenie obejmujące żądany środek tymczasowy zostanie doręczone obowiązanemu. Po drugie, może on, na podstawie art. 35 rozporządzenia 1215/2012, złożyć wnioski o zabezpieczenie w sądach wszystkich państw, na terenie których znajduje się lub może się znajdować majątek przeciwnika. Po trzecie, zgodnie z motywem 33 rozporządzenia 1215/2012, przepisy rozporządzenia nie wykluczają uznawania i wykonywania środków tymczasowych wydawanych *ex parte* zgodnie z prawem krajowym. Wnioskodawca może zatem dochodzić wykonania takiego postanowienia na podstawie prawa krajowego²⁵.

Przyjęty w rozporządzeniu 1215/2012 system automatycznej wykonalności rodzi w określonych okolicznościach konieczność adaptacji orzeczonego środka do systemu

²¹ krytycznie w stosunku do takiego rozwiązania K. Weitz, *Projektowane zmiany rozporządzenia nr 44/2001...*, s. 91.

²² N. Kyriakides, *A European-wide preservation order: how the common law practice can contribute...*, s. 94; N. Andrews, *Judicial Cooperation...*, s. 39.

²³ N. Andrews, *English Civil Procedure...*, s. 445; A. Layton, H. Mercer, *European Civil Practice...*, t. I, s. 835; Wyrok TSUE z 17.11.1998 r., C-391/95, *Van Uden Maritime BV, trading as Van Uden Africa Line v Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line i inni*, Zb. Orz. 1998, s. I-7091.

²⁴ S. Gee, *Commercial Injunctions...*, s. 159; A. Zuckerman, *Zuckerman on Civil Procedure...*, s. 499; M. Lupoi, *Provisional remedies in the european space of justice: issues of transnational jurisdiction and enforcement...*, s. 310; J. Hill, A. Chong, *International Commercial Disputes...*, s. 374; por. W.A. Kennett, *The enforcement of judgements in Europe...*, s. 145–146; M. Hoyle, *Freezing and Search Orders...*, s. 169; A. Layton, H. Mercer, *European Civil Practice...*, t. I, s. 834; zob. również K. Weitz, *Autonomiczna wykładnia europejskiego prawa procesowego cywilnego - wprowadzenie i wyrok ETS z 21.05.1980 r. w sprawie 125/79 Bernard Denilauler przeciwko SNC Couchet Freres...*, s. 55.

²⁵ *Ibid.*

prawnego państwa wykonania. Zgodnie z art. 54 rozporządzenia 1215/2012, jeżeli orzeczenie podlegające wykonaniu zawiera środek lub zarządzenie nieznanne w prawie państwa wykonania, to środek ten lub to zarządzenie powinny zostać dostosowane tak dalece, jak to możliwe do środka lub zarządzenia znanego prawu tego państwa.

Przedstawiona w pracy charakterystyka *freezing injunction* nie pozostawia wątpliwości, że jest to środek nieznanym polskiemu systemowi prawnemu i dla jego wykonania konieczne jest uprzednie dostosowanie go do polskich środków zabezpieczających. Z przeprowadzonych rozważań wynika, że wykonanie w Polsce angielskiego postanowienia *freezing injunction* wymaga przeprowadzenia przez organ egzekucyjny odpowiedniego dostosowania. Przedmiotem rozważań była możliwość przyjęcia jednego z trzech kierunków dostosowania – poprzez wykorzystanie sposobów zabezpieczenia roszczeń pieniężnych (art. 747 k.p.c.), ustanowienie zakazu zbywania składników majątku w oparciu o przepis art. 755 k.p.c. regulujący zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych (inne sposoby zabezpieczenia) lub zastosowanie koncepcji mieszanej łączącej w sobie sposoby zabezpieczenia roszczeń pieniężnych ze sposobami zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych. Kluczowe dla przyjęcia prawidłowego kierunku jest ustalenie, jakie elementy (cechy konstrukcyjne środka lub zarządzenia) powinny być decydujące przy określaniu, jaki środek jest odpowiedni na potrzeby dostosowania. Ma to tym większe znaczenie, im bardziej środek lub zarządzenie państwa pochodzenia odbiega od instytucji państwa wykonania. Motyw 28 oraz art. 54 rozporządzenia 1215/2012 wskazuje na dwa zasadnicze aspekty: skutek dostosowywanego środka oraz cel i interesy, którym on służy. Treść wskazanych przepisów wskazuje na pewne zróżnicowanie w zakresie obu przesłanek – zastosowany środek musi mieć skutki równorzędne (ang. *equivalent*) do środka państwa pochodzenia, cele i interesy, którym służy wyłącznie podobne. Dodatkowo, w rozporządzeniu wyraźnie wskazano, że dostosowanie nie może powodować skutków wykraczających poza skutki przewidziane w prawie państwa członkowskiego. Większy nacisk położony został zatem na ocenę skutków dostosowywanego środka lub zarządzenia²⁶. Konkluzja ta ma decydujące znaczenie przy rozstrzygnięciu w przedmiocie dostosowania postanowienia *freezing injunction*.

W celu zapewnienia właściwej skuteczności angielskiego zabezpieczenia należy posłużyć się koncepcją mieszaną zakładającą zastosowanie wybranych sposobów zabezpieczenia roszczeń pieniężnych, jak i sposobów zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych. Ich wybór powinien być warunkowany koniecznością zapewnienia skuteczności angielskiego

²⁶ Podobnie A. Dickinson, E. Lein, *The Brussels I Regulation Recast...*, s. 508–509.

postanowienia przy jednoczesnym uwzględnieniu, że dostosowanie nie może powodować skutków wykraczających poza skutki przewidziane w prawie państwa pochodzenia (art. 54 ust 1 *in fine*). Z tego względu tak istotne było zwrócenie szczególnej uwagi na funkcję angielskiego postanowienia, w tym spodziewany z perspektywy sądu angielskiego skutek tego postanowienia.

Jak wskazano, postanowienie *freezing injunction* służy zabezpieczeniu roszczeń pieniężnych poprzez zapewnienie wykonalności przyszłego orzeczenia. *Freezing injunction* nie kreuje po stronie uprawnionego tytułu prawnego do składników majątku obowiązanego, jak również nie przyznaje mu pierwszeństwa zaspokojenia przed innymi wierzycielami. Rozważając w pierwszej kolejności adekwatność zastosowania sposobów zabezpieczenia roszczeń pieniężnych i mając na względzie powyższe obostrzenie, dostosowanie nie może zostać przeprowadzone poprzez zabezpieczenie przez obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową albo obciążenie statku lub statku w budowie hipoteką morską (art. 747 pkt 2 i 4 k.p.c.). Te sposoby zabezpieczenia roszczeń są wprost sprzeczne z charakterem *freezing injunction*. Wbrew wyrażanym czasem wątpliwościom, nie sposób uznać jednak, że dostosowanie angielskiego postanowienia w innym państwie członkowskim jest niedopuszczalne wyłącznie z uwagi na fakt, że w systemie prawnym tego państwa występują środki zabezpieczenia *in rem*, a nie jak w przypadku zabezpieczenia angielskiego – *in personam*. Przyjęcie w państwie wykonania sankcji w postaci nieważność czy bezskuteczność czynności prawnej dokonanej z naruszeniem postanowienia nie jest równoznaczne z niemożnością wykonania angielskiego środka zabezpieczenia w tym państwie. Kooperatywne dostosowanie powinno zapewnić spodziewaną skuteczność zagranicznego orzeczenia. Ta skuteczność realizowana jest w różnych państwach członkowskich w odmienny sposób. Chociaż skutki zastosowane w polskim i angielskim systemie prawnym są różne, to są one równorzędne z punktu widzenia celu, którym służą. Z tego względu za dopuszczalne uznano dostosowanie *freezing injunction* przez zajęcie ruchomości, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunku bankowego albo innej wierzytelności lub innego prawa majątkowego (art. 747 pkt 1 k.p.c.).

Przeprowadzone w dysertacji rozważania pozwoliły również przyjąć, że organ egzekucyjny może zastosować sposoby zabezpieczenia roszczeń uregulowane w art. 747 pkt 3 i pkt 5 k.p.c. Na podstawie tych przepisów zabezpieczenie roszczenia pieniężnego może nastąpić przez ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości, która nie ma urządzonej księgi wieczystej lub której księga wieczysta zaginęła lub uległa zniszczeniu.

W przeciwieństwie do hipoteki przymusowej, zakaz zbywania lub obciążania nie prowadzi do powstania po stronie uprawnionego prawa do zaspokojenia z mienia z pierwszeństwem przed osobistymi wierzycielami obowiązanych. *Freezing injunction* nie przewiduje natomiast możliwości ustanowienia zarządu przymusowego, dlatego dostosowanie w drodze ustanowienia zabezpieczenia z art. 747 pkt 6 k.p.c. jest niedopuszczalne.

Wobec przyjęcia tezy, że zastosowanie na cele dostosowania *freezing injunction* hipoteki przymusowej jest sprzeczne z art. 54 rozporządzenia 1215/2012 w pracy zaakceptowano możliwość objęcia zakresem zabezpieczenia nieruchomości dłużnika z urzędową księgą wieczystą na podstawie art. 755 k.p.c. Treść zabezpieczenia powinna sprowadzać się do zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości wraz z nakazem wpisania stosowanego ostrzeżenia w księdze wieczystej.